

השיעור השבועי

בהלכה ובאגדה

מפי הרה"ג רבי מאיר סנדר שליט"א

מו"צ בירושלם תובכ"א ומו"ס 'דברי מאיר' ועוד

שיעור בהל' בין המצרים [ג'], שבת, תפילה, ברכות, ב"ח, פ' פנחס – נמסר ביום ד' כ"ז תמוז תשפ"ה – גיליון 333

פתיחה:

ביום כ"ד תמוז חל היארצייט של הרה"ק ר' מרדכי דוד כהנא זיע"א מספינקא ירושלים בעל "גדולת מרדכי", היה מגדולי הצדיקים והיה ת"ח עצום, וזכותו להכירו היטב בהיותו מגיע כאן לבית ונן שנים רבות והיה מתארח כמה ימים בשנה בביתו של הרה"ח ר' יצחק קלמן זצ"ל שנפטר השנה, והיה מקבל את הקהל לצעה ולברכה, והיה עושה טיש בליל שב"ק בבית המדרש חסידים ברח' הפסגה, זכותו להשתתף השבוע בסעודת טיש הלילא אצל בנו כ"ח האדמו"ר מספינקא ירושלים שליט"א שבירכנו בחמימות ובלגיית יד, ונתן לי כוס של ברכה, והיו שם עוד אדמו"ר'ס ורבנים שנשא דברים בשבחו ולזכרו, ובהיגם כ"ח האדמו"ר מספינקא שליט"א שהוא מזקי הצדיקים ועוד, נאמר דבר תורה שראיתי בספרי "גדולת מרדכי" (פ' ויקהל) שאומר שם יסוד נפלא: פעמים שיש אדם בדור שבזכותו זוכים אנשים אחרים שבאותו הדור להשגות גדולות יותר בזכותו, וכן בצלאל השיג השגות גדולות בגלל שהיו: "חכמי לב" בדורו שהיו מייחדים ייחודים גדולים וזכותו זה הוא זכה לכוון לאמת בבניית כלי המשכן, וכן הוא מביא שם ש' ישמעאל בן דול השיג השגות גדולות בזכות הקנה, עייניש, וכן הוא מביא שם מה שאתאג בגמרא יומא (ע"א:) שהיו מלווים את הכהן גדול בצאתו מבית המקדש במוצאי יוה"כ והיו עמם שמעיה ואבטליון וליוו אותם, עייניש, ורומז בזה שבימיהם היה הכה"ג ממונה מהמלוכות ולא היה ראוי כ"כ לקדושת הגדולה של יום הכפורים, ועיי' שמעיה ואבטליון שהיו גדולי הדור היה לו קדושה גדולה, עייניש, ומביא מקורות לזה, ואכמ"ל, (ועי' בספח"ק "פרי צדיק" (מועדים) להרה"ק ר' צדוק הכהן מלובלין זיע"א "מאמר מוצאי יוה"כ" מה שכתב בזה, ואכמ"ל), זיע"א.

כמו"כ ביום כ"ה תמוז חל היארצייט של הגה"ק ר' ישראל אליהו יהושע טרונק זיע"א רבה של קוטנא ומגדולי דור דעה ובעל שו"ת "ישועות מלכו" ועוד, (נפטר בשנת תרנ"ג – לפני 132 שנה), הוא נולד בעיר פלוצק שבפולין ואביו קרא לו ג' גדולי הדור שלפניו: ישראל עיי"ש רבינו הבעש"ט הקדוש זיע"א, אליהו עיי"ש רבינו הגר"א זיע"א, ויהושע עיי"ש רבינו ה"פני יהושע" זיע"א, היה נערץ ונקדש על כל העם ונשלחו לו שאלות מכל קצווי תבל, וכן עשה ישיעות רבות, ומסופר עליו ("פניני עין חמד"): היה לרבינו חסיד נלהב בשם ר' סנדר שהיו לו בבתיו שמונה בתי שהגיעו לפרקן לחתן והישועה לא ראתה באופק, ותמיד הוא ביקש את ברכת רבינו לך, ופעם אחת בלילה קרן ומושלח הוא נשאר בבית רבינו ואמר לרבינו: "אני לא יוצא מבית רבינו אם רבינו לא יבטיח לי ישיעה!" ורבינו ענדו כל הזמן, ולבסוף כשהתעקש פנה ואמר לו: "איני יודע למה אתה לא מודה על מה שיש לך שהרי יש לך שמונה בנות ב"ה, ויש לך אישה חיה וברירה, תאמר תודה הלא על זה שיש לך אישה בכל, ועוד בנות!" וכן הוא יצא מחזקו, והנה, כשהוא הגיע סמוך לעיר הגיעו אליו הערלים המקומיים ואמרו לו: "היה לך נס, כי אשתך פאניה יצאה באמצע הלילה עם מוחלת לעבר העיר קוטנא וכשהגיעה ליער היות והיה מושלג מאוד הנהיג היא החליקה מהמוחלת ואף אחד לא שת לבו עליה כיון שהם נסעו מאוד מהר, וכן היא היתה מוטלת בתוך השלג עד שהגיע אדון אחד והציל אותה בעזר רוח חיים באפה, וככל שתיאיר את האדון הזה לא הכירו יו, סדר, ואף אחד מבני העיירה לא ראה מועלם, וכן לא ראו אותו ששע לעולם! והבין ר' סנדר שהיה אותו אדון שליח מן השמיים שהגיע בשליחות רבינו להציל את אשתו ולעוררו על ענין זה שיש לו לאדם תמיד להודות על מה שיש, ואתמול כשהייתי במעייין כאן בירושלים דיברו איש לי כמה אנשים על ענין המקוה וכשרותו, ואמרתי להם שהיה היארצייט של רבינו זצ"ל אז יש לי דבר הלכה ממנו הקשור למקוה מוה"ש' שלו הני"ל ונאמר אותו לעיני: היה פוסק שמונה לחמס את מן המקוה בשבת עיי' ששון שידלק יוחסם את המים באופן אוטומטי, וכן נוהגים בבעלזא עפ"י הפסק שלו לחלף את המים ערב שבת, ולכוון את השעון שבבוקר יתחמו המים מאליהם, זיע"א.

כמו"כ ביום כ"ז תמוז חל היארצייט של מרן הגאון ר' שמואל רוזובסקי זצוק"ל ר"י מוניב' (נפטר בשנת תשל"ט – לפני 46 שנה), היה מגדולי מרביצי התורה בדור האחרון ותורתו נשארה עמנו לדורות! וזכה להשיג איתא בגמרא סנהדרין (ז':) ירושלמי שקלים (ז'): "כל תלמיד חכם שאומרם בזה שמועה בשמו שפתתו ודובת בקבר נאמר (שיר השירים) דובש שפתי' ושינים אל תקר ישינים אלא שיניים", ובאמת בפקוק זה בעצמי יש דבר תורה ידוע מרבינו זצ"ל עצמו שהפסקו מתלמי: "וחכך כיון הטוב" ואח"כ המשיך על תורה, ורבינו מבאר שמה שאדם שיוצא מבית היין רואים עליו את זה, כן האדם שיוצא מכתלי הישיבה ניכר עליו שהוא לומד תורה! וזהו הדמיון לזין, זהו מה שאמר הכתוב (שם): "בהיגא אל בית היין", שרומז על התורה כידוע, ועי' בגמרא תענית (ז'): שהתורה נמשלה לזין, זיע"א.

כמו"כ ביום כ"ז תמוז חל היארצייט של הגה"ק ר' אלעזר אבוחצירא זיע"א בנו של הגה"ק ר' מאיר אבוחצירא זיע"א (נפטר בשנת תשע"ז – לפני 14 שנה), היה קדוש ופרוש ועוסק כל ימיו בתורה, ידוע בשמירת עינו המיוחדת כאביו הקדוש, וכבר אמרתי פעמים רבות מה שרמזו בספרים הקדושים על הפסוק (וישב): "אלה הקדשים היא בעינים" = שיעור הקדושה! תלמוד בשמירת העינים! ובפרט מביא קץ אלו כידוע וי"ל, ואין לו לאדם להתייחס מהו ומספר שיהיה אחד גייע לרבינו הסטייפלער זיע"א ואמר לו שהוא מיואש לגמרי כיון שבכל יום הוא נאלץ לנסוע לתל אביב והוא נתקל שם בבעיות בעניני שמירת העינים, וד"ל, ואמר לו הסטייפלער זיע"א: "האם בכל פעם אתה נכשל או שיש לך גם התגברות?" והשיבו האיש: "יש לי גם התגברות!" ואמר לו הסטייפלער: "דע לך! בשנים מעריכים כל התגברות בזה! ולכן אין לך להתייחס כלל!" ולכן אין לו לאדם לומר לעצמו: "הרי כבר ראיתי" וכדו', אלא להתגבר ככל יכולתו, זיע"א.

כמו"כ הלילה כ"ח תמוז חל היארצייט של הגה"ק ר' שלמה גאנצפריד זיע"א בעל "קיצור שולחן ערוך" ועוד ורבה של העיר אונגוואר שבהונגריה (נפטר בשנת תרמ"ו – לפני 139 שנה), רבינו זכה למה שלא נזכר רבים וספרי "קיצור שולחן ערוך" התקבל בכל תפוצות ישראל, וכבר ביני חיותו יצאו ממנו 13 מהדורות! וכן עד היום הוא מודפס כל הזמן ועוסקים בו כל כלי ישראל! ויש לו מהדורות של "אשכול", ושל "כלום" של "שבת פרגל" ועם פסקי מ"ב, ופסקי תשובות, ועוד, והם מראה שליומנו היה לשי"ש כנודע, ושהיה קדוש ונכ"י, וכמו שמביא מרן הגר"ח קניבסקי זצוק"ל בספרו "ארחות יושר" (ערך טהרה) שראה בספר אחד ואמר זכר איהו שמי שנזר שבתילת עזרה זכה שספריו התקבלו בישראל! [ונאם הדברים למי שאמרם בעצמו, וד"ל], זיע"א.

כמו"כ הלילה כ"ח תמוז חל היארצייט של מרן הגאון ר' יוסף שלום אלישיב זצוק"ל (נפטר בשנת תשע"ב – לפני 13 שנה), רבינו היה ידוע בהתמדותו העצומה ובגדולתו התורנית, וזכותו להכירו היטב שנים רבות ולקבל תורה כבוד, וכבר הארכתי בדמותו הרבה ותמיד אין מזכיר מספיק והליכותיו בקודש שראיתי ושמעתי במשך השנים, וידוע מה שהיו אומרים תמיד: על רבינו יש סיפור אחד אחרון ומתמשך: הוא למד, ולמד, ולמד וכו', רק נספר את סיפור על שם שפחות מדברים עליו בגדולתו של מידותיו המיוחדות ואותו דוגמה לדבר: בשנת תשע"ב שנתו האחרונה של רבינו הוא נחלש מאוד, ובפרט בראייה והביאו לו אז מספיקים מיוחדות, אך הוא לא יכול היה לעסוק בתורה כרגילותו תמיד בימי קדם, ולכן הוא החליט שהוא יקבל קהל יותר ועודו לכלל ישראל, והיה מקבל את המפגשים את הקהל בבית המדרש והיה עומד ושווע את כל מה שהם שואלים ומתייערים ומבדק, וגם אין הקטן זכית הרבה בזה והייתי מגיע לשירותיו ולמנוחה. עזר אצלו והיה מוחלח עמי ועם כל דבר בנימוח מיוחדת, ויש לי הסתה נדירה ממנו על באחרית ימיו ממש (כמו שרואים בה) וכן איך הוא מדבר עמי באריכות, וזה מראה על מידותיו המיוחדות, זיע"א.

כמו"כ הלילה כ"ח תמוז חל היארצייט של מרן הגאון ר' משה מרדכי חדש זצוק"ל ר"י "אור אלחנן" ומגדולי מרביצי התורה בדור האחרון, (נפטר בשנת תשע"ו – לפני 9 שנים), הכרתי היטב והיה מרביצי תורה עצום ואצילי כדרך סלבודקא, לפי שהיה בנו של מרן המשגיח הגה"צ ר' מאיר חדש זצוק"ל, תלמידו של ה"סבא מסלבודקא" זצוק"ל, וכן היה מכתת רגליו לארצות ניכר במסירות נפש בשביל להחזיק את ישיבתו, וכן דאג לעולם התורה באופן כללי (זכורני שבהלוויה שלו כאן בירושלים הלכתי יחד עם מרן הגאון ר' משה הלל הירש שליט"א שדיבר בשבחו הרבה), זיע"א.

הזכרנו בשעה צדיקים כנגד שבעת האופיזיון, ובעז"ה בליל שב"ק נזכיר עוד צדיקים כגון: אהרן הכהן ורש"י זיע"א, שהיארצייט שלהם יותר סמוך לשבת, ומה שהארכתי בדמות הגאון בעל "ישועות מלכו" זיע"א כיון שלא הזכרתי מעולם, זכות הצדיקים יגן עלינו, אמן!

כעת נעסוק בפלפול, אגדה, והלכה בעז"ה:

א. גמרא עבודה זרה – אבטיח מגולה, טומאת יין נסך, שני חותמות ביין.

במציאות שבת הקדומה הייתי ב"כותל המערבי" ושמעתי שיעור דף היומי מהגר"ד זצוק"ל שליט"א ועסקו בגמרא עבודה זרה (ל' - ז':) "שם השלית את הדף של שבת אלו שני דפים), ונביא כמה נקודות מסוגיות אלו: א. איתא בגמרא (שם ל'): "אמר רב ספרא משום ר' יהושע דרומא שלשה מיני ארס הן של בחור שוקע של בינוני מפעפע ושל זקן צף וכו', וכן אבטיח שנתגלגלה אצ"פ שאכלו ממנה ט' בני אדם ולא מתו לא יאכל ממנה עשירי וכו', וביאור הסוגיא היא: אסור חכמים לאכול אוכלין שהיו מגולין, והטעם לזה כי חששו שמא נכנס בהם ארס של נחש, ומה ששואל הגה"ח אליסף מרדכי שיחי: האם חוששים היום לזה? התשובה היא: כנב הש"ש (ס' קט"ו) שבמקום שאין מצויים נחשים לא חוששים לגלוי, (וכבר הארכתי בזה בשיעור הקודם בחלק ההלכה – עי' "השיעור השבועי" – גיליון 332) ולכן אבטיח מגולה אין לאכול ממנו כשהיה במקום מצויים נחשים שמא נכנס בו ארס של נחש, ופרש"י: אבטיח זה מלפפון מלון בלע"ז, עייניש, והכלל הוא שזה רך ולכן אם יש בו ארס של נחש בחור שוקע בתוכו, ושל נחש בינוני מפעפע היינו נמצא באמצע, ושל נחש זקן צף, ורואים כאן את חכמת חכמים לדעת כל זה, ב. ש. שם חידוש גדול (ל':) לגבי יין נסך: "א"ר אסי א"ר יוחנן משום ר' יהודה בן בתירא שלשה יינות הן יין נסך אסור בהנאה ומטמא טומאה חמורה בכיות וכו' = ופרש"י: "משא ואהל כמות איתקש תקרבת עבודת כוכבים למת", וחזו"ן שמלבד האיסור של יין נסך שאסור בהנאה ובשתייה יש בו גם איסור טומאה ואם הוא נשא אותו שהוא נכנס לבית אף מטמא אותו, וזה ביין שסבכו אותו ממש לעיני יין (עייניש ל"א), וכן הלכה (רמב"ם פ"ו מהל' אבות הטומאה פ"ח), ג. יש שם חידוש גדול (ל"א:) לגבי סתם יינם שאם יש לו שני כניסויים וניכר עליו שלא פתחוהו לא מותר, [והוסף הרב שליט"א: מה שלא חששו במיץ ענבים לשני כניסויים כיון שהוא סגור בשרשרת יש בו אימרו פותח אותו הנכרי אי אפשר היה לסגור אותו], ואיתא שם: "אמר כלום יש משנת בר קפרא תנא ליה רב תנחום דמן פרוד המפקיד יינו אצל עובד כוכבים מותר בשתייה (וחזו"ן עיי' כסיו, או קרן וזוית, או מפתח, עייניש ואכמ"ל), קרי עליה (קהלת י"א) מקום שיפול העץ – שם יחו שם יחו סידי אלא שם יהיו מירותיו", ופרש"י: "שיפול העץ – שכן שם חסידים ככמים" = "ימצאו מירות העץ שנשרו ממנו אף כאן הערץ לדברי חכמים ישאל לגבי העיר ששומעין ולמדן ממנו ומלמדים אותם לאחרים", והיינו שהסתפקו בדברי ההלכה והאין וחיפשו תלמוד של בר קפרא שכבר נפטר, והוא היה גר בפרוד הסמוכה למירון, ומצאו תלמיד שם שאמר להם ההלכה הנ"ל ועל זה דרשו את הפוסק הנ"ל שהעץ רומז על הצדיק, והפירות על חידושי תורתו ואותם מוצאים במקום ששם הוא היה.

ב. גמרא סוכה ותמורה – שביעית וקדושתה, ותמורה.

למדינת השבוע ע"פ הגה"ח אליעזר רובל שיחי' ובה"ח נחשון קדם שיחי' את הסוגיא בגמרא סוכה (מ' - מ"א): "שעוסקת בעניני הלפת מירות שביעית, ואיתא שם (מ'): "שביעית תופסת את דמיה שאמר כי יובל היא קדש תמיה לכס מה קדש תופס את דמיו ואסור אף שביעית תופסת את דמיה ואסורה אי מה קדש תופס דמיה ויוצא לחולין אף שביעית תופסת את דמיה ויוצאת לחולין ל"ה תחילה בהיותה תאה הא כיצד לקח בפרות שביעית בשר אלו ואלו ממבערין שביעית לקח בשר דגים יצא בשר ונכנסו דגים לקח בדיגים יין ונכנסו דגים ונכנסו יין לקח ביין שני יצא יין נכנס שמן אף כיצד אחרון אחרון נכנס שביעית" = וביאור הסוגיא היא: שביעית תופסת את הדמים שלה, והיינו שאם מכר מירות שביעית וקנה בדמיהם בשר הרי שהבשר נתפס בקדושת שביעית, ובהגיון זמן ביעור הפירות שדמיהם הוא קנה את הבשר הרי שהוא צריך לבער את הבשר, וכן הפירות בעצמם שדמיהם קדושת שביעית וצריכים ביעור ג"כ, ונפקא ליה מקרא שזה יקדש"י ויתיה"ה שזה נשאר תמיד, אך למדו חכמים שאם קנה בדבר השני דבר וכו' נשקנה למדו הבשר שנתפס בשביעית שביעית דגים, הרי שירדת הקדושה מהבשר ועוברת לדגים שהרי אין הבשר פרי שביעית ממש, וה"תהיה" עובר לדגים, וכן הלאה, ולמעשה נשאר תמיד הראשון והאחרון קדוש בקדושת שביעית, ובערב הייתה בשמחת אריוסין כאן בירושלים וישבתי שם עם אבדן ת"ח בשם הרב אייכנשטיין שליט"א שהוא בנו של כ"ה הצה"ח מרדכי שליט"א זיע"א, ואמר הרב שליט"א האדמו"ר מסאוורן שליט"א [שהוא ת"ח וגם היה שם בשמחה] הוא לעמ בדיקס ויזכרנו על ענין תמורה שגמרא בסוף פרשת בחוקתי שאם החליף בהמה שהוקדשה לקרבן בהמה אחרת הרי שהיא ותמורתה נהיית קודש, ושם זה גם בהמות רבות שהחליפם זו בזו, ויש חילוק בין קרבן שהחליף בהמה לתמורה כלא אף בהמות רבות, לבין "קדש" ו"שביעית" שהשני יוצא והראשון נשארין נשארים פירותיו, [ומהגמ' הג"ל אפשר לעשות חידה לחדד את התמורות: איך יתכן שדג קדוש שביעית, הרי אינו גידול קרקע? (אני אומר דווקא גז, כי על בשר יש גמ' ב"ק גבי מעשר שני: "פרי מפרי וגידול קרקע", וכיון שניזונים מהקרקע, ואי"ז שייך בדג, ואף שאי"ז קדוש להל' שביעית אני יכלל אותם בתשובה).

ג. גמרא סוכה – חציצה בד' מינים ובדיני חציצה באופן כללי.

השבוע דיבר מורנו הגאון ר' שמואל הלוי רוטמן שליט"א על הגמרא סוכה (ל"ז – ל"ז:) שמביאה שם דינים רבה של רבה שהם חציצה בד' מינים, ורובא פליג עליה וסבר דאין אלו חציצה, וכוון: להשאיר כשאנונימי בתי דין כדי שלא יהיה חציצה, לא לטול את הד' מינים דבר גד, דבר לא לתחוב את חלצה לאגד לאחר חציצה שמא ישרו עליה ויחצו, לא לתחוב את הערבות בתוך האגד שמא ישתירו עליה ויחצו, ורובא פליג על כל זה בעיקר משום שסבר: "לקיחה עיי' דבר אחר שמה לקיחה" על ב' הדוגמאות הראשונות, ויזכיר במינו את חוצץ" על ב' הדוגמאות האחרונות, (ועי' נכשאו"ס ש"ד ד"ה "צביגא" גבי חציצה בקרבן מהמאמר פסחים (נ"ז).) שישכח איש כבר בראייה עניש על זה שהיה לובש כפתול על ידיו, וביאר דשם זה משום ביוזון, עייניש, ואמר הרב שליט"א שדג בשם מרן הגר"ח מבריסק זצוק"ל (החידושים על הרמב"ם הל' מקואות) שהיו מדין תורה חציצה זה רק אם הכול חוצץ, ומדרבנן תיקנו שמיעוט ואינו מקפיד עליו אינו חציצה, ורובא אף כשאין מקפיד עליו הוי חציצה, והיינו שיש דין של "אגד במים וסוחר" = והיינו עיי' ביאה במים, וכשהאין חלק מגופו במים הרי שהוא כבר רחץ בשרו במים, רק שיש דינים של חציצה, עייניש, וזה עומק, ואמר הרב עוד יסוד גדול בדני חציצה שמישכ דברי תהו"ס כאן ואכמ"ל: שחציצה שייכת יותר בדבר שנראה כשני דברים ואין לו קשר להעיקר כלל, ולכן יש צד שאם חלק הקוף את הכולב במבט שמתבטל לכולל ונראית חלק ממנו הרי שלא יהיה בזה חציצה, וזה מה שסבר רבא, וכן כשלוש על דיו בגד זה מתבטל לגופו ולכן סבר רבא שיוצא כי זה נהיה חלק מגופו, והבן.

ואמר לי השבוע דה"ה הגאון ר' בנימין דרייפוס שליט"א דבר נפלא שלומדים מהפרשה הבאה בשבועות: **כתוב בספוק (ט"ז):** "ויסעו ממרה ואתו אילמם ובאילים שנים עשרה עינות מים ושבועת תמרים וחתם שם" **ובפרש"י בלשון בדיק ואתו ספוק רש"י:** ויסעו ממרה", **ועיניש, ואמר הרב שליט"א:** כאן זה סיכום של המסעות ולכן כתב שבאו וחתו, ושם זה המעשה ונעצמו, **ומביא שם רבינו ה"אבן עזרא** שחם יסבו ויו את אחד במרה ולא היה להם חם, ולמחרת כתב ושבועת תמרים לאלים והיה להם שתי עשרה עינות מים ושבועת תמרים, ושתי עשרה עינות היו כנגד ייב"ב בשבטים היינו שהיה לכל שבט מניין, וי"א לכל אחד ואחד, עיניש, **ונראה** שם שבועים תקומה רומז להשבעים זקנים, אף אין לי אסמכתא לזה (ורומז כאן שאין לו לאדם להתלונן כלל אלא לקומה תמיד ליעוצה), שחרי של הנ"ל היתה שיעותם מעבר להר במרחה של פחות מיום אחד ואזיה שיעות הנגיפה להם, כ"כ הרבה מים וכ"כ הרבה אוכל, וכן הוא בכל דבר דבר שניתק לעצמו מוסר השכל הנאמין ודע תמיד שיהיה של ח' מעבר להר ממתינה לנו, והכול יכול להשתנות לטובה בבת אחת.

מזמור דודי"י הגאון ר' אהרן יונר שליט"א דברי השבע בועז על הפרשה האהב פרשת מסות ודיבר על עניין בני דוד רבנו שיתוב בפסוק (ל"ב, ט'): "וישאל אליו ויאמר גדת את בנה למקומו ועירם ולבטן וכו' " והביאו (מדרש ברי"א) שהתבעה עליהם הייתה חיות הכול הקדמון וכל האנא לאנשים, והכבד את העיקר לספל, (וראה בגמ' "מנין מאיר" – ט"ז, מ"ט) מ"ש תפ"ה"א ואמר שאשמואל מורנו הרב שליט"א בה שם מורנו הגאון ר' שמואל הלוי רוטמן שליט"א, (ואכמ"ל) ואמר הרב שליט"א: מזה יש לנו ללמוד מוסר השכל גדול שלא להפחד את העיקר ספל ואת העניין עיקר: יש מוסר גדול לכל החיים שאפילו עם דוד דעת כזה דקדקו על בניין זה שראוי בעינינו כהטיל פטוס, ויכולא יש להוסיף דבר נפלא שאמר הרב שליט"א בשבוע שעבר בשם הר"ח ק"ה "האמת אמת" מנור יצחקי שהענין הרע"י של בעלם היא שגרמה לאבירת הלחות, ועי' בהקדמה לספר "שקוף יוסף" ו"נור הגר"י ששקף זקוק"ל מה שכתב בהו"ל).

יחיותי השבעו בבר מצווה בחצר קרעטשניץ סינעגוג בראשות האדמו"ר שליט"א כאן בירושלים. שאלו זה בר מצווה לבן חתנו אב"י קרעטשניץ שליט"א שהוא בנו של האדמו"ר מסערטשובי שליט"א מאהר"ב ז"ל ודבר ש"כ הדור כ"ק האדמו"ר מסטרזבאק שליט"א (שברבינו אב"י המציאות ברוב הבריתות). והביא בדבריו את מה שאמרתי לפני כמה שבועות כיחידה שכלל ד' פרשיות האחרונות משהו פחות את פיו ודברי: קרח (שליט"א אבות), חקת (הבאר רצ"ב) ונחלת (כלל האתון (פסוק), פנחס (ההורל רש"י), ואחרי כל זה מגיעה פרשת משה שכתבו זה (שליט"א) בליל היוצא מפיו יעשה, וכן כתוב ב"ל (ל"ב, כ"ד): "היוצא מפניכם תעשו" (זה הוספה של מורנו רה"י הגר"א יונת שליט"א), וישנו שכל זה בא ללמד אותנו על חשיבות שמירת פינו ששוננו, והבן [ואמרתי את] את הלאה מדדולי הדור שליט"א שאמר לי את החידה הזאת ונהנה מאד.

[illegible]

ההחלטות שבעניינים האחרונים הובלו על ידי שוחרון ונעקו על ידי קלמן ואחר הנהגות למעלה מליצי וחלו
החלטות וכדי לדעת את המידות המדויקות (ול החברכן כלו) ייחודי וניסו הרבה חולות דומים וכל
השאלה בידם), והתמלל להקטין שאחרי תפילות לרכוש (כמבוא) ענין אחר, וידוע ענין גבינין
השאלות, ואמכיל) פנה לקבוע עממו, וכך שפיתית רעבית ורילא כאן גבין מדרש אמרת אחר
הייחוד לרצון"ו ברעיש"א: אמא תעורר לו שמחר יהיה לו חלונות"ו וכ"ה שפיתית לו לבדב ענין
כאן מבשר מיס רבי הגיעו החלונות והתקנו כמ שאתר ורואים ורואים את כוח התפילה, וכך
יש להודות לה תמיד ולהאמין רק בה' יתברך, ויש פסוק שחזור על עצמו בתנ"ך ג' פעמים: כתוב
בפסוק (בשלה): "וכי וזמרת יה ויהי לו לשועה", וכתוב בפסוק (שעיר): "וכי עז וזמרת יה ה'
יהיה לו לשועה", וכתוב בפסוק (היילל) – ואומרים את זה בכל: "ישועה" ויהי לו לשועה",
לדמוע על עניין זה של האמונה בה' המדי והחודא ולו והתפילה אליו, וזהו סוד התפילה של פנס,
ובאותה כח לניסים רבים. ורבו.

ההשבע הייתי במוצאי שבת בציון דוד המלך ע"ה ודרשתי שם כנהוג בליל"ג בימי ג' השבעות
שנשבעה אין תמורתו, ודרש שם הרב אהרן שפיצר שליט"א ורביה מא שמארו ח"צ, שהענין
הוא שצריכים אומר ששבעה לבקש מלכות שמים ומלכות בית דוד והגאולה, שזה המשיח, וזאת יש
לישראל ששנאליהם, והוא **שאל**: למה צריך סימן, שתבא הגאולה **וענה**: כל עניין ביטול
המלכות הגיע כי מאז בה ימי ישראל, וברבעו מבקשים מקבלים סימן לגאולה והיא אם יבקשו
אותה באמת היא באוה, [והוספת לזה מה שאמר] שקודם החורבן כן שנה היה סימנים על
החורבן כדי שיעשו תשובה, והיינו שכל דבר מגיע עוד סימן, וממלאה יוכל להיות עוד סיבה להניח
ישיכולו להתכונן לגאולה, [ובכן].

אחרי אותי השטות ידידי הרב דוד גורל שליח' בימים שואל מהעיר אלעד: אני עושה פדיון הבן לבן
השכחתי האם נותנים קדיש ומחולות על שרת בימי קום המצרים, אמנם מלשון או משמע שכל זה "ישל
ישות", אמנם של מצווה בימים, ולכן היות שיעדד פדיון הבן היא סעודת מצווה לכחי', הרי שמותר
לכל הבן בכל זמן אף בימים אלו, **אבל הסתייגו לו תנאי אחד הזה:** הייתי זה הוא תנאי' שגם אילו
היה עשה את הפדיון הבן בחדש סבת וכדו' הוא אם היה מנגן כלל זמר, **והטעם** כי וודאי אין
דיקה לעשות תזמורת מצווה ודוקא בימים אלו, **ומה ששואל הבח"ח עקיבא רזן שיחול:**
איך זה יתכן הרי סעודת פדיון הבן היא רק פעם בחיים, **התשובה** היא: אמרתי לו שישל
מבשרתו מה הוא היה עושה בעצמו במקרה וזהו הבן נולד בתקופה אחרת בשנה, וא"כ הרי לדבר
מצווה שרי.

זה מאוד דומה למה שאמרתי היום לשאלת הבה"ח אמרתי עוזר שיחי' וכן אחד שמכור ציולנט מעשה לצומה מנהג שבילי שישי ש' טי הימים בכל חצי שעה יש סיום ומסכת וכן אוכלים ציולנט ששיר, והשאלה: האם הגון הדבר? והתשובה: כתב המ"ב (ס' תקנ"א) שאין לכוון סיום מסכת וקובים אלו, ומה נראה שאין הגון הדבר, ועוד ראיתי פוסקים שכתובים (ס' פסק' ט' ס' תקנ"א) שכל מה שמותר בסיום בשך ויין זה רק באופן כל השנה הוא עושה כן, כשיים, אבל אחד שמביא רק עובתי בימי כעת גם עונות, וכן אני יעשה סיום שאנשה בעני' במז' ש' הקרובה ביצין והמלך ע"ה וכן יראה לי עיקר, וכן לבדי תמורת תלוי כ"ל אם גם בשאר אמות השנה הוא עושה כן, אמנם שמעתי שיש עדות המקילים בדבר עפ"י רבתיים, וכן יעשו, אמנם לדעתי אין רואים לעשות כן, ורק מי שמזדמן לו סיום בדיקו ונהוג כל השנה לעשות היותם בתזמורת ובבשר ויין יעשו כן, ובכ"ז.

[illegible]

י"ד. ה'ל' ברכות – בירך על חלבי וזכר שהוא אכל בשר ולא עבר זמן ההמתנה.
 שאל אותי השועב הבה"ח אלעזר וינר שיחי' מהארי"ה יפה: אלה אכל בשר בארחות צהריים ואח"כ
 חזר על לטרד ב' וראה ת הבנייתו שנשארו שחלקו ויבין עדיהם וזכר תוך כדי שהוא בשרי
 מן יעשה: והשבתיו: כתב בספר "כף החיים" למנחם הור"ח סופר זצוק"ל (ה'ל' תעניות) שממ
 שמדבר בתענית וזכר היום, יש לו לטעום דבר מועט כי ברכה לבטלה חמורה טעם, וכמובן
 שמשדובר בתענית דובר, ולא ביטל את צומצו דבר כי אכל שיעורו מועט, והטעם לזה כי י"א
 ברכה לבטלה אף מהתורה (ע"ש ע"י ט"ו) שזה הוא הרב"ם' והתוס', ואמנ"ל, והתענית
 איננה מדרבנן, וכן יעשה כאן כי ההמתנה אינה מדרבנן ויורון ברכה לבטלה חמיר פני וכו', ואמנ"ל
 פנעם הבה"ח עקיבא רוזן שיחי' באחד השיעורים שדיברתי על זה שטוב יעשה אם יכול לא לקחת
 מהחלקל שיש עליו גבינה וכך יא ידי שניהם, ובכון שייחק מהפיצה מהחלק שאין בו גבינה צחובה
 וכדו'.

על מה שאל: אכן מותר לקשור את העלילים שיש עליהם עניינים הרבה עשויים חליה לדבר שיהא יפה, כי רואים ליהודי שזה מחזק מאוד את הקשרו ו**השבתיו: בש"ע (ש"י/ש"י)** לומר שיש להקשור את העלילים לזמן, ולכן מותר לקשור עלילים לקשור אחד שהיה איזו עומד לומר דעתו לפתוח אותם בתוך 24 שעות, **וכתב הרמ"א (שם)** שאסור לקשור כי קשרים זה על זה הם אסורים ביום, והטעם לזה כי זה קשר המאז חזק וזה כמו מעשה אומר, **וכתב ע"י אשכנזי** שענייניהם אינם תחשבת בקשר, והטעם לזה כי היא נפתחת מיד וביד אחר, ולכן מותר לקשור אפילו כמעט ענייניה זה על גבי זה, **ולמעשה:** מותר לקשור את העליל אחד למטה, ולעל ענייניו אחרים קשר אחד, וזה שזה מחזק את בגלל הקשר כי ענייניו אין לה קיום כלל ובכל ענייניהם כי איזו נחשב רק קשר אחד, וזה שזה מחזק את בגלל הקשר כי ענייניו אין לה קיום כלל ובכל ענייניהם כי איזו נחשב רק קשר אחד.

ידידתו לפני כמה שבועות שהגריי"ו נוביטר צוק"ל זן האם קולה חמור מדינה לעיניו
קידוש והבדלה וכדו', והיה נוטה לומר שזה ניקר, ואולם לנו השבוע נכתב על זה ידידתו הרב
היהודי ביל שיחי' מני ארקד זין ידידיו ניקר ראש וראשון לכל דבר שבקדושה האלהית לא צלחתו הרב
שיחי' ממ"ת: ראיתי פעם את מרן הגור"פ שיינבורג צוק"ל שהגיע למקום שלא היה יין ובידן עיניו
כוס של קולה כי סבר שזה חמור מדינה (ולא היה זה דווקא קוקה קולה אלא קולה במלוא), ואי"ח
שם עוד ראיתי לה.

וְיִזְכֹּר ה' תְּפִלָּה – לצאת לקבר רחל להתפלל שם מנחה.

עוד שאל אותי השבוע הבה"ח דנדרוביץ שיחי': אחד נמצא כעת בירושלים ורוצה לנסוע לקבר רחל להתפלל שם מנחה האם זה נקרא נסיעה מחוץ לעיר לפני התפילה? [והיה זה כחצי שעה לפני התפילה], היות זה סמוך מאוד לירושלים וממניינם מצויים שם והזמן רחוק דייני המהשקיעה ודאי שמורת לצאת לדרך שלם ויעלה לו תפילה לרצון במקום קדוש זה לפני אדון כל.

עוד שאל השבוע ידידינו הרב אהרן פרנקל שיחי' דרך ידידינו היקר הנ"ל שיחי': אחד טיגן דא
במחבת וגילה אח"כ שיש במחבת חתיכת בשר בגודל ס"מ ולפי ראות עיניו יש ביטול בשישים מה

היבטיו מבחינתו לא בשר וכלב, ומה היה שייך מבחינתו? דגים ובשר? חשתי: כלבי שור וחלבי שור. היבטיו מבחינתו בשמים ואין כל חשש, אף שהיה שם בצל שחור דבר הרק בשמים: ביטול בשמים שירי וכלב; והבשר שיש משום חכם עליו (יור"ד ט"ז) שכוון "ומה שאמר סכתא אמסורא" לא באמרנו. באמרנו באש, בשמים, **אמנם חלה עליו הפוסקים "לחות יאיר", ו"חרי" ש"ת" "ביעי אומר" יצונו** **באצרימות** וסברו שם בא שייך ביטול בשמים, וכן חלה, ולכן מותר דגד ומחבת, וכנ"ל.

בית יצחק **ה' שנה** לכל הרבנות בירושלים ובגשמינו "שעויות מקיפות" כלל ולפרט, וזונה לבנינו

בית המקדש ולהרמת הקרבן במזבח, אמר!

ההוספות לשיעור זה ממו"ר מרן הגאון ר' עזריאל אויערבאך שליט"א שאמר לי אור ליום ו' כ"ט תמוז תשפ"ה:

א. בעניין הדג – הלכה בזה כחולקים על הט"ז וכמו שאמרתם ויש ביטול בשישים בבשר ודגים.

ב. בעניין ברכה לבטלה שיש לטעום משהו – זה נכון לגבי בשר וחלב דרבנן, וכן לגבי תענית דרבנן, ולגבי ט"ב הסתפק בזה מו"ח מרן הגר"ש אלישיב צוק"ל שאף שט"ב מדרבנן עכ"פ יתכן שחכמים עשו אותו כעין דאורייתא, וצ"ע למעשה.

ג. וכאן יש לציין עוד דבר שהסתפק מרן הגריש"א זצוק"ל: אים שאוכל ב'ט' באב פחות משיעור אכילה של י'הכ"פ ש שכותב ה"מרחשת" שיכול לעלות לתורה וזה נקרא תענית, אש שמי שאוכל אי"צ להחמיר בשיעור י"ט' האם כשאל ט"ז במצ"ט' כמו השנה צריך לעשות הבדלה או לא? (וכמובן שישתה בה פחות מהשיעור כמ' שכתב הגרי"א שבהבדלה אי"צ שיעור רוב רביעית, כי בלאו הכי לא ריווח), וצ"ל למעשה.

הוספות לשיעור הקודם (332) ממורנו הגאון ר' שמואל הלוי רוטמן שליט"א שאמר לי בליל ש"ק מטו"מ תשפ"ה: הדברים נפלאים ביותר! ויש לי להוסיף:

א. בעניין התשובה של הגר"ד אילו שלטו"א על "שפיר חזי" שכתב התרגום גבי בלעז
שבעין האות הו' לא נשה עבירות – יש לציין לדברי ר"י שם שהסתמך אחר"כ ולא
נולד כל ז' וז"ל הוא כן חטא בעין זו? [א"ה, ואמרת את זה לגר"ד אילו שלטו"א
במקום שם מוט"מ ב"חלת המערה? ואמר שלדה זו זה קשה, ואולי יש לומר שכרגע
הוא לא חטא בה, וצ"ל]

ב. בעניין הכ"א מימם של ה' השבועות – יש במדמד שהיו אמורים להיות בג' חודשימ
אלו, אך והיינו כן בתמה, באב, ובאלול, כנגד ש ג' ה'ים בחודש תשרי והם כנגד
חודשימ אל' והם: י"ח, י"ב, י"ב, י"ב, י"ב, ושמיני עצרת תשרי.

הוספות לשיעור הקודם (332) מידידי הגאון ר' רחמים מזרחי שליט"א שאמר לי ביום ב' ג' מנחם אב תשפ"ה: הדברים נפלאים ביותר! ויש לי להוסיף:

א. בעניין מנהג הנשים שלא לתפור בימי ט' הימים – פשוט העניין שנתנו רמז לזה באור השתייה. אד זה בגלל שזה היה משמחם הרבה. וכמו שברואים.

ב. בניני החידה של ה"אמרי אמת" – ש להוסיף חידה: איך יתכן שיש לאדם בשני ידיו מאכלים ואם יערבם יחד אחד יאסד ואחד יהיה מותר? והתשובה היא: בידי אחת יש מלח ובידו השנייה בשר חי וכשמערבם הבשר מותר כי נמלח, והמלח נאסד והבן.

ההגליון נודב ע"י ידידינו היקר ר' אברהם לוי שיחי' לעי"נ אביו אסלן יהודה בן מלכה ואברהם אמו רג'ינה בת רוחמה ומנשה ע"ה, אחיו יצחק בן רג'ינה ז"ל, אחותו מלכה בת רג'ינה ע"ה, אחותו אסתר בת רג'ינה ע"ה, אחיינו הד"ר יונתן לוי ז"ל בן רות ורפאל שיחי', ת.נ.צ.ב.ה.